

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування Долинського
районного суду Кіровоградської області**

29.01.2025

м. Кропивницький, 2025

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 12.11.2024 групою національного превентивного механізму (далі - НПМ) здійснено відвідування Долинського районного суду Кіровоградської області (далі – суд) у складі:

Лугова Галина Леонідівна, представник Уповноваженого в Кіровоградській області (керівник групи НПМ);

Григоренко Ольга Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Мараховська Світлана Юріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ковальова Анна Юріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Місцезнаходження суду: вул. Нова, 110, місто Долинська, Кропивницького району, Кіровоградської області, 28500.

Керівництво суду:

Степанов Сергій Валерійович, голова суду;

Мазуренко Світлана Петрівна, керівник апарату суду.

З боку керівництва суду перешкод при відвідуванні установи не було.

Керівник апарату суду сприяв роботі групи НПМ.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Долинський районний суд Кіровоградської області є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Кіровоградській області.

Суд розміщується у двоповерховій будівлі (на другому поверсі). Загальна площа суду – 600 м².

Штатна чисельність працівників суду – 24,5 штатних одиниць, з них суддів – 3, на час відвідування – 2 вакантні посади (1 – судді, 1 – консультант).

Кількість заявок суду на конвоювання ув'язнених/засуджених за місяць 6. Кількість доставлених ув'язнених/засуджених до суду на підставі заявок на конвоювання за місяць 6.

У будівлі суду обладнано 3 зали судових засідань, одна з яких (зал № 1) обладнана для розгляду кримінальних справ (фото 5, 6).

Зала обладнана загородженням для розміщення підсудних, яке

виготовлено з органічного скла з дотриманням вимог ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010) (фото 6).

Також наявна система відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференції.

Освітлення природне і штучне в задовільному стані.

Вікна зали судового засідання для розгляду кримінальних справ заграбовані, що дозволяє забезпечити безпеку в суді та відповідає вимогам пункту 11 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція). Зала судового засідання обладнана необхідною технікою та технічними засобами фіксування судового процесу з можливістю відеозапису судового засідання.

У приміщенні будівлі суду встановлені інформаційні стенди з необхідною інформацією для громадян для роботи із документами (фото 2).

Працівниками Служби судової охорони здійснюється пропускний режим та охорона суду.

Також групою НПМ з'ясовано, що на пості співробітників Служби судової охорони знаходиться медична аптечка для надання першої домедичної допомоги (фото 17).

Конвоювання підсудних здійснюється з першого на другий поверх сходами та коридорами загального користування (фото 4).

В день відвідування у суді не перебували підсудні (засуджені).

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування суду здійснено 18.05.2023, в ході якого виявлено наступні порушення: порушення права на гідні умови тримання, порушення права осіб з інвалідністю, порушення права на безпеку в суді, порушення конституційного права на захист.

Слід зазначити, що станом на 29.01.2025 недоліки та порушення, виявлені за результатами попереднього відвідування – не усунуті, надані рекомендації – не виконані.

II. Факти, виявлені під час відвідування

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення

вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010, де визначено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташована одна зала судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано три камери.

Згідно із завданням на проектування кількість камер для підсудних (засуджених) може бути збільшена для забезпечення роздільного розміщення чоловіків і жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою. Площа кожної камери для підсудних (засуджених) повинна бути не менше ніж 4,0 м².

Натомість в суді обладнано одну камеру для підсудних (затриманих) площею 1,9 м², що не відповідає вище вказаним вимогам.

Порушення на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

2. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, невідповідність вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

3. У порушення вимоги п. 13 Інструкції та п. 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010, в приміщенні суду не забезпечено ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених), із конвойного приміщення до залів судових засідань конвоювання здійснюється загальними сходами та коридорами доступними для сторонніх осіб. Зазначене призводить до порушення права на безпеку як відвідувачів, працівників суду, так і підсудних (засуджених).

Окрім того, у порушення вищезазначених вимог, коридори, якими здійснюється конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених, не

обладнано кнопками звукової сигналізації.

4. Також у порушення вимог пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції, на території біля суду (службовій зоні) не обладнано бокс заїзду спеціального конвойного автомобіля й висаджування осіб, що перебувають під вартою або огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу.

5. У порушенні Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та маломобільних груп населення.

6. Відповідно до вимог ДБН Інклюзивність 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Так, у порушення вимог пунктів 6.1.8 та 6.3 ДБН Інклюзивність, приміщення суду не обладнано внутрішніми пандусами, вертикальним підйомником або ліфтом, у зв'язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги, не можуть вільно пересуватись приміщеннями суду.

7. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на кріслі колісному потрапити до санітарної кімнати.

III. Рекомендації

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Кіровоградській області:

Вжити заходи щодо запобігання порушенням, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Долинському районному суду Кіровоградської області :

1. Обладнати бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або (при неможливості обладнання боксу) огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу;

2. Облаштувати в суді найпростіше укриття;

3. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ та облаштувати в будівлі суду приміщення для конвою;

4. Вжити заходів щодо обладнання кімнати для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими;

5. У приміщенні суду забезпечити ізолюваний маршрут конвоювання підсудних засуджених від камер до зали судових засідань для розгляду кримінальних та обладнати такий маршрут кнопками звукової сигналізації;

6. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду.

До звіту додаються: фотофіксація на 8 арк.

**Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого
в Кіровоградській області**

Галина ЛУГОВА

Фотознімки отримані за результатами відвідування

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

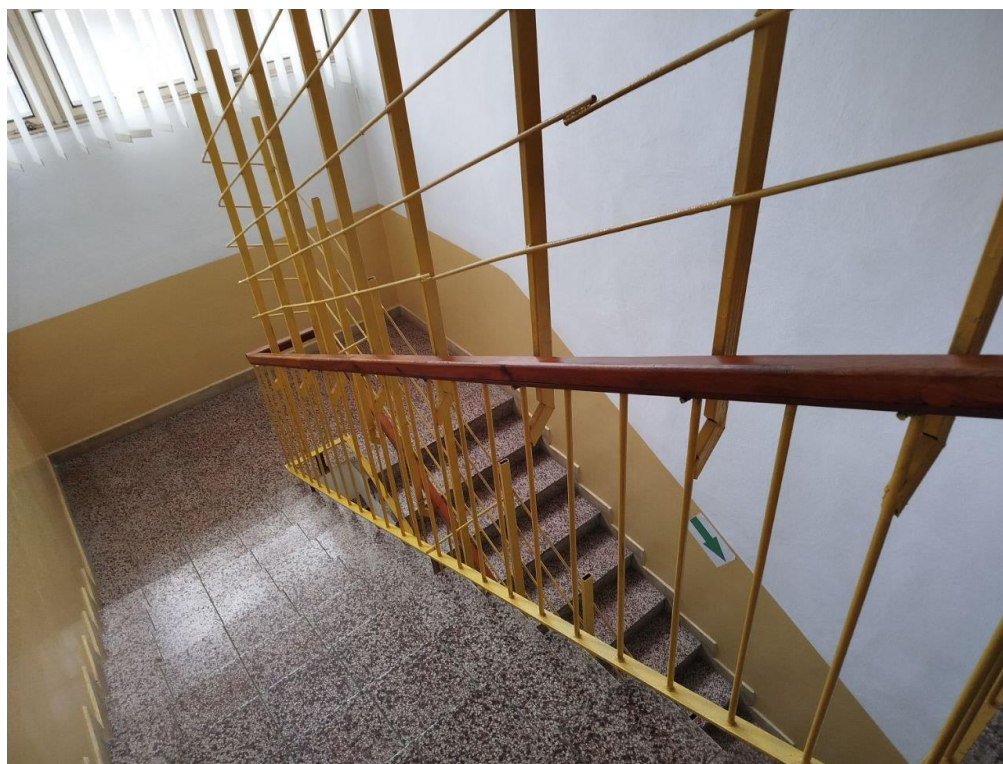

Фото 5

Фото 6

Фото 7

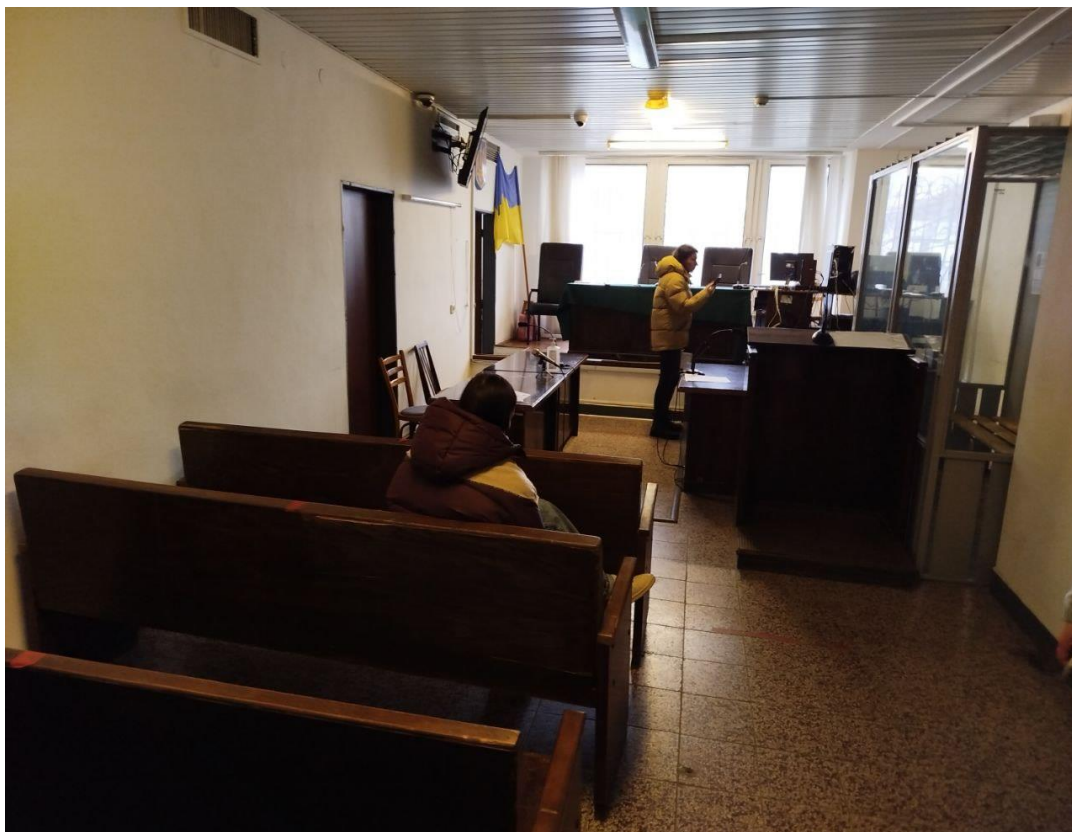

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

Фото 15

Фото 16

Фото 17

